

ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน
ตำบลชุมตาบง อำเภอชุมตาบง จังหวัด นครสวรรค์

เกริ่นนำ

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นปัญหาวิกฤตที่กัดกร่อน ในสังคมไทยมานาน ทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรอย่างมหาศาล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเชื่อมั่นของประชาชน ความน่าเชื่อถือของประเทศ และมีแนวโน้ม ที่จะขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไก ป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการ ปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนดแผนแม่บทการปฏิรูป ประเทศ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะ “ส่งเสริมให้ประชาชนมี วัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ส่งผลให้คดีทุจริต และประพฤติมิชอบลดลง และการ ดำเนินคดีทุจริตเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ คณะทำงาน จึงได้จัดให้มีการจัดทำ “ธรรมนูญ การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ตำบลชุมตาบง อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้ เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลและสถานการณ์สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของตำบล.....

อำเภอชุมตาบงตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

คำนิยามศัพท์

1. ธรรมนูญนี้ เรียกว่า ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบล.....
2. (ถ้ามี).....
3. (ถ้ามี) .....
4. การประกาศใช้ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบล..... ให้มีผลตั้งแต่วันที่.....เดือน สิงหาคม พ.ศ.2565

ส่วนที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

“ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” คือ ข้อตกลงร่วม หรือ กติกาที่เป็น เจตจำนงและพันธะร่วมของชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเป็น กรอบและแนวทางการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย รวมทั้งประชาชนสามารถนาพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต หรือเรียกว่า “การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการป้องกัน (2) ด้าน การป้องปราม (3) ด้านการปราบปราม และ (4) ด้านการประชาสัมพันธ์

ภาพที่พึงประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักในภาพรวมของธรรมนูญฉบับนี้ คือ

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทในการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วม ใน การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

2. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถนำพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนที่ 3

ทิศทางและมาตรการสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือกันขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน เพื่อดำเนินการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลของตน บรรลุเป้าหมาย ทั้ง 4 ด้าน โดยมีมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) จำนวน.....มาตรการ ดังนี้

ด้านที่ 1 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) ประชาชนมีความเข้าใจปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ตระหนักถึงพิษภัย ตื่นตัว เปลี่ยนแปลงตนเอง มีความรับผิดชอบ และเข้าร่วมการป้องกันและต่อต้านการทุจริตภายในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย (เลือก/เพิ่มเติม มาตรการสำคัญที่สอดคล้องกับตำบล 3-5 มาตรการ)

1. สร้างจิตสำนึกต่อชุมชน โดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม ให้แก่ประชาชน และเยาวชน ในพื้นที่ เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น
  2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม อันเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมประชาธิปไตยในชุมชน
  4. ให้ความรู้ความเข้าใจ ชี้แนะแนวทางกับผู้นำชุมชน เยาวชน และประชาชนในเรื่องของการทุจริต และสุจริต
  5. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการของโครงการ
  6. การรักษาความสะอาดในพื้นที่ โดยชุมชนร่วมดูแลในการจัดการตนเอง และคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่
  7. การสร้างเครือข่าย สอดส่องดูแลการทำความดีในพื้นที่
  8. สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา งานประเพณี ฯลฯ
- ผู้รับผิดชอบ :** ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มอสม., อปพร., อบต. , เทศบาล

ด้านที่ 2 การป้องปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดค้นมาตรการ รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ และระบบที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ได้สะดวก สร้างสรรค์ และพัฒนาระบบปกติของพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย (เลือก/เพิ่มเติม มาตรการสำคัญที่สอดคล้องกับตำบล 3-5 มาตรการ)

1. ส่งเสริมในเรื่องการสอดส่องดูแล ความปลอดภัยในพื้นที่
2. จัดตั้งศูนย์ตำบลสุจริต ในการรับเรื่องร้องเรียน แจ้งข้อมูลข่าวสาร (สร้างความปลอดภัยให้ผู้ร้องเรียน) ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน
3. การให้ความรู้เรื่องบทลงโทษ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ต่างๆในชุมชน เช่น การเลือกตั้ง การทำผิดกฎหมาย ฯลฯ เพื่อการเฝ้าระวัง
4. สร้างกฎ กติกาชุมชน ในการทำความดีเพื่อเชิดชูและยกย่องความดี สร้างแรงจูงใจ
5. จัดให้มีวาระการประชุมประจำเดือน ทั้งในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มอสม., อปพร.

อบต., เทศบาล

ด้านที่ 3 การปราบปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมสร้างแบบอย่างที่ดี สร้างตัวเองให้สุจริตก่อนที่จะไปตรวจสอบองค์กรอื่น โดยสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายที่มาจากงบประมาณรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก มีการพัฒนาระบบการเงินและการตรวจสอบภายใน รวมทั้งการรายงานต่อสมาชิก และสาธารณะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรชุมชน ภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่เคยทำมาก่อน

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย (เลือก/เพิ่มเติม มาตรการสำคัญที่สอดคล้องกับตำบล 3-5 มาตรการ)

1. ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน สายด่วน
2. จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง มีศูนย์ กลไกทำงาน
3. ตั้งกรรมการตรวจสอบโครงการเมื่อพบโครงการทุจริต ต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจได้ หาช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต
4. แจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านกล่องรับความคิดเห็น และสื่อออนไลน์ ทวี เพจทนาย

5. เข้าร่วมจัดทำแผน และพิจารณาโครงการต่างๆ ที่ลงในพื้นที่ ถ้าพบโครงการทุจริต
ต้องหามุคคผลที่ไวใจได้ หาช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต
ผู้รับผิดชอบ : ผู้นำชุมชน, ประชาชน, ปปท., อบต., เครือข่ายป้องกันการทุจริต

ด้านที่ 4 การประชาสัมพันธ์

เป้าหมาย (ทิศทาง) เพื่อให้มีปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ
ที่เกิดขึ้น โดยในเบื้องต้นต้องมีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ การแก้ไขปัญห และ
กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการซึ่งภาคประชาชนจะเน้นบทบาทของการเฝ้าระวัง ป้องกัน และ
ต่อต้านการทุจริตตามที่กฎหมายรองรับและปลอดภัย ไม่ทำเรื่องการปราบปราม ทั้งนี้ โดยใช้การ
แจ้งเบาะแสตามกระบวนการ และช่องทางของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลัก เช่น สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และทำในนามเครือข่ายไม่ใช่บุคคล เป็นเรื่อง
ลับไม่เปิดเผย

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย (เลือก/เพิ่มเติม มาตรการสำคัญที่
สอดคล้องกับตำบล 3-5 มาตรการ)

1. สื่อสารการป้องกันการทุจริตผ่านสื่อออนไลน์ และประชาคมหมู่บ้าน
2. ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติคนทำความดี
3. จัดกิจกรรมการป้องกันการทุจริตในช่วงเทศกาลสำคัญ
4. จัดทำสื่อ ป้ายแจ้งเตือน ป้ายรณรงค์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
5. ประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย

ผู้รับผิดชอบ : โรงเรียน, วัด, ชุมชน, กรรมการหมู่บ้าน, กลุ่มสตรี, ประชาชน, ปปท.
อบต., เครือข่ายประชาชน, พระสงฆ์, อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 3

การขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ

เพื่อให้การดำเนินการตามธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบล.....
ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย (ทิศทาง) และมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ทั้ง 4 ด้าน จึง
กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ ไว้ดังนี้ (ปรับให้
เหมาะสมกับบริบทของตำบล)

1. ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านจัดทำโครงการ และ/หรือ ดำเนินกิจกรรมในชุมชนตาม
มาตรการสำคัญ
- 2.....
- 3.....
4. จัดให้มีการทบทวนธรรมนูญฉบับนี้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างน้อยทุก 2 ปี

ส่วนที่ 4

แนวทางการวัดผลสำเร็จ

เพื่อให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินการตามธรรมนูญการ
สร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบล..... เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
สูงสุด จึงกำหนดแนวทางการวัดผลสำเร็จ ดังนี้ (ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของตำบล)

1. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตในระดับตำบล
2. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน
3. ไม่มีเรื่องร้องเรียน หรือ ไม่มีการการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบล

จึงประกาศให้ทราบและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล.....